

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ «Εκλογή Βουλευτών»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Με το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διάρκη Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις του ν. 3231/2004 περί εκλογής Βουλευτών, όπως έχουν κωδικοποιηθεί σε ενιαίο κείμενο με το π.δ. 26/2012. Σκοπός του νομοσχεδίου είναι, ιδίως, η «εξεύρεση μιας κοινής συνισταμένης ανάμεσα στην αναλογικότητα εκπροσώπησης που εδόθη με τη λαϊκή εντολή, την εκλογική δύναμη και την κυβερνητική σταθερότητα» (Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, σελ. 3). Στο πλαίσιο αυτό, επανέρχεται, υπό προϋποθέσεις και κλιμακωτά, το σύστημα ενίσχυσης (bonus) του πρώτου κόμματος (άρθρο 1), αναδιατυπώνονται νομοτεχνικώς οι παράγραφοι 6 έως 8 του άρθρου 100 του π.δ. 26/2012 (άρθρο 2) και ορίζεται η έναρξη ισχύος του υπό ψήφιση νόμου (άρθρο 3).

Ειδικότερα, θεσπίζεται, για πρώτη φορά, ελάχιστο εκλογικό ποσοστό για την ενεργοποίηση της ενίσχυσης του πρώτου κόμματος, αλλά και μηχανισμός κλιμακωτής αύξησης της εν λόγω ενίσχυσης, αναλόγως του ποσοστού που λαμβάνει το πρώτο κόμμα. Το ανωτέρω ελάχιστο εκλογικό ποσοστό (κατώφλι) ορίζεται στο ύψος του είκοσι πέντε τοις εκατόν (25%) των εγκύρων ψηφοδελτίων στο σύνολο της Επικράτειας. Σε περίπτωση που το πρώτο κόμμα λάβει ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατόν (25%), δικαιούται ενίσχυση είκοσι (20) εδρών και οι υπόλοιπες διακόσιες ογδόντα (280) έδρες – στις ο-

ποιές περιλαμβάνονται και οι δεκαπέντε (15), πλέον, έδρες επικρατείας – κατανέμονται αναλογικώς μεταξύ των εκλογικών σχηματισμών που συγκεντρώνουν στην Επικράτεια ποσοστό τρία τοις εκατόν (3%). Η ενίσχυση των είκοσι (20) εδρών αυξάνεται κατά μία έδρα για κάθε μισό τοις εκατόν (0,5%) πλέον του είκοσι πέντε τοις εκατόν (25%), με ανώτατο όριο ενίσχυσης τις πενήντα (50) έδρες και με αντίστοιχη μείωση των υπόλοιπων εδρών που κατανέμονται αναλογικώς. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε περίπτωση συνασπισμού κομμάτων, εφόσον ο μέσος όρος της δύναμης των κομμάτων που τον απαρτίζουν είναι μεγαλύτερος από τη δύναμη του αυτοτελούς κόμματος που συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων.

Β. Το ελληνικό Σύνταγμα, εν αντιθέσει προς τα Συντάγματα άλλων κρατών όπου γίνεται αναφορά στις αρχές της αναλογικής αντιπροσώπευσης (βλ., σχετικώς, Χ. Ανθόπουλο, Εκλογικά συστήματα και συνταγματικές δεσμεύσεις. Μια συγκριτική ανάλυση μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας, 2016, σελ. 39 επ.), δεν καθορίζει το εκλογικό σύστημα, καταλείποντας στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια «να επιλέξει κάθε φορά το προσφορότερο και μάλλον ενδεδειγμένο από τις περιστάσεις εκλογικό σύστημα, αφού λάβει υπόψη του τις κρατούσες πολιτικές συνθήκες» (βλ., ενδεικτικώς, ΑΕΔ 48/1978, ΑΕΔ 12/1994, ΑΕΔ 19/2010, ΑΕΔ 18/2017). Ο νομοθέτης έχει ευρεία ελευθερία δράσεως κατά τον καθορισμό του εκλογικού συστήματος, αλλά όχι απεριόριστη, διότι αυτή οριοθετείται, συμφώνως προς πάγια νομολογία του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου (βλ. ΑΕΔ 48/1978, ΑΕΔ 8/1993, ΑΕΔ 12/1994, ΑΕΔ 19/2010), από τις συνταγματικές αρχές που διέπουν την ψήφο (ισότητα της ψήφου, καθολικότητα της ψήφου, αμεσότητα της ψήφου, μυστικότητα της ψήφου), αλλά και από τους αυξημένης τυπικής ισχύος κανόνες δικαίου.

Στο επίπεδο τόσο της θεωρίας όσο και της διεθνούς πρακτικής [βλ., σχετικώς, Αντ. Παντελή με τεχνική συνεργασία του Μ. Τριανταφύλλου, Τα ελληνικά εκλογικά συστήματα και οι εκλογές (1926-1985) στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, 1988, Θ. Διαμαντόπουλο, Εκλογικά Συστήματα: θεωρία και πρακτικές εφαρμογές. Ανάδειξη Κοινοβουλίων και Προέδρων Δημοκρατίας: συγκριτική επισκόπηση, 2004], τα εκλογικά συστήματα ανήκουν σε τρεις κατηγορίες (βλ., αναλυτικώς, Αντ. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2018, σελ. 121 επ.). Στα πλειοψηφικά οι έδρες παραχωρούνται στον συνδυασμό που συγκέντρωσε τη σχετική ή την απόλυτη πλειοψηφία. Τα αναλογικά έχουν ως ιδεώδες να ισούται με τη μονάδα το πηλίκον της διαίρεσης του ποσοστού επί τοις εκατόν σε κοινοβουλευτικές έδρες τις οποίες κερδί-

ζει σε όλη την επικράτεια ένα κόμμα διά του ποσοστού επί τοις εκατόν σε ψήφους τις οποίες λαμβάνει σε όλη την επικράτεια το ίδιο κόμμα. Τα μεικτά συστήματα έχουν στοιχεία και από τις δύο πρώτες κατηγορίες. Η βασική αυτή τυπολογία περιλαμβάνει πλήθος παραλλαγών: λ.χ., πλειοψηφικό με μονοεδρικές περιφέρειες σε έναν γύρο, όπου αρκεί η σχετική πλειοψηφία, ή σε δύο γύρους μεταξύ των δύο πρώτων κομμάτων, οπότε σχηματίζεται απόλυτη πλειοψηφία, ή αναλογικό σύστημα με συμμετοχή, επί παραδείγματι, όλων των κομμάτων σε όλες τις κατανομές, ή με φραγμούς, ή διαφοροποιήσεις ως προς τη συμμετοχή σε αυτές κ.λπ. (βλ. την από 15.1.2004 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Εκλογή βουλευτών», ν. 3231/2004).

Επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση της εκλογικής νομοθεσίας αποτελεί το πολλοστό εκλογικό σύστημα (ή παραλλαγή εκλογικού συστήματος) βουλευτικών εκλογών από το 1926, οπότε και εγκαταλείφθηκε οριστικώς το σφαιρίδιο ως μέσο ψηφοφορίας.

Το εκλογικό σύστημα της ενίσχυσης του πρώτου κόμματος θεσπίσθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα με τον ν. 3231/2004, με την ενίσχυση στο πρώτο κόμμα να ορίζεται στις σαράντα (40) έδρες, χωρίς πρόβλεψη ελάχιστου εκλογικού ποσοστού (κατώφλι) για την ενεργοποίησή του και χωρίς διάκριση μεταξύ αυτοτελούς κόμματος και συνασπισμού κομμάτων. Με τον ν. 3636/2008 αυξήθηκε η προμοδότηση του πρώτου κόμματος σε πενήντα (50) έδρες, και πάλι ανεξαρτήτως εκλογικού ποσοστού, με την διαφοροποίηση, όμως, ότι για τη χορήγηση των επιπλέον εδρών σε συνασπισμό κομμάτων ο νόμος απαιτούσε να είναι μεγαλύτερος από τη δύναμη του αυτοτελούς κόμματος που συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων ο μέσος όρος της δύναμης των κομμάτων που τον απαρτίζουν.

Με τον ν. 4406/2016 καταργήθηκε η προμοδότηση του πρώτου κόμματος και θεσπίσθηκε αναλογική εκπροσώπηση των πολιτικών κομμάτων, με διατήρηση του ορίου εισόδου στο τρία τοις εκατόν (3%). Το εν λόγω εκλογικό σύστημα ισχύει, συμφώνως προς τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 54 του Συντάγματος, από τις μεθεπόμενες της ψήφισής του ν. 4406/2016 εθνικές εκλογές, δηλαδή από τις επόμενες εθνικές εκλογές, εκτός εάν το υπό ψήφιση νομοσχέδιο ψηφισθεί με πλειοψηφία δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών, οπότε ο ν. 4406/2016 δεν θα τύχει εφαρμογής.

Στην ελληνική εκλογική νομοθεσία, πάντως, χάριν της κυβερνητικής σταθερότητας, εΐθισται να κάμπτεται η ισοδυναμία της ψήφου και, επομένως, η ενιαία μεταχείριση των πολιτικών κομμάτων (βλ., ενδεικτικώς, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 2014, σελ. 431 επ., όπου επισημαΐνεται ότι από τη μελέτη των εκάστοτε ισχυσάντων εκλογικών συστημάτων συνάγεται ότι επιδίωξη του κοινού νομοθέτη υπήρξε πάντοτε η επίτευξη κυβερνητικής σταθερότητας). Έτσι, ιδΐως, από το 1951 και εφεξής, σε όλες τις εκλογικές αναμετρήσεις, με εξαΐρεση εκείνες των ετών 1989-1990, εφαρμόσθηκαν συστήματα κινούμενα στο πλαίσιο της ενισχυμένης αναλογικής, σε διάφορες παραλλαγές της, προς τον σκοπό της επιδίωξης σχηματισμού σταθερών Κυβερνήσεων. Ως προς τη συνταγματικότητα των επιμέρους παραλλαγών της ενισχυμένης αναλογικής (βλ. πάγια νομολογία του Εκλογοδικείου, ενδεικτικώς, Εκλογοδικείο 20, 30 και 31/1951, 13/1958) και, εν συνεχεία, του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου (ενδεικτικώς, ΑΕΔ 48/1978, ΑΕΔ 12/1994), στις οποίες γίνεται δεκτό ότι δεν παραβιάζονται οι αρχές που διέπουν την ψήφο και την ψηφοφορία. Βλ., επίσης, ΑΕΔ 19/2010, κατά την οποία, με τον ν. 3231/2004 «διευρύνθηκε η αναλογικότητα των πολιτικών δυνάμεων στο Εθνικό Κοινοβούλιο χωρίς να συνδυάζεται με κυβερνητική αστάθεια ή ακυβερνησία. Με άλλα λόγια με τον παραπάνω νόμο συνδυάστηκε η σταθερή διακυβέρνηση με την υψηλότερη δυνατή αναλογικότητα (...)», καθώς και ΑΕΔ 18/2017, όπου η ένσταση αντισυνταγματικότητας της «χωρίς διαβάθμιση (με βάση το ποσοστό ψήφων που έλαβε ή με βάση τη διαφορά του από το δεύτερο σε δύναμη εκλογικό σχηματισμό) παραχώρηση της ενίσχυσης στο πρώτο κόμμα» απορρίφθηκε ως «αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης». Βλ., όμως, και την απόφαση 1/2014 του Ιταλικού Συνταγματικού Δικαστηρίου, διά της οποίας κηρύχθηκαν οι επίμαχες διατάξεις του ιταλικού ν. 270/2005 αντισυνταγματικές, για τον λόγο ότι δεν προβλεπόταν ελάχιστο εκλογικό ποσοστό ως προϋπόθεση για την πρόσβαση στην πριμοδότηση των επιπλέον εδρών (βλ. Χ. Ανθόπουλο, όπ. π., ιδΐως, σελ. 74 επ.). Βλ., συναφώς, και Αντ. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαΐου, όπ. π., σελ. 335, κατά τον οποίο «όταν το πρώτο κόμμα συγκεντρώνει πολύ μικρό αριθμό ψήφων (π.χ., 10%), η ρήτρα των 50 εδρών φαλκιδεύει την “ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης” (άρθρο 52)».

Γ. Τέλος, επισημαίνεται ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο, υιοθετώντας αυτούσια τη ρύθμιση του ν. 3636/2008, αποκλείει, κατ' ουσίαν, τους συνασπισμούς κομμάτων από την πρόσβαση στην προνομιούχηση, αφού θέτει ως προϋπόθεση για τη χορήγησή του, το να είναι ο μέσος όρος της δύναμης των συνεργαζόμενων κομμάτων μεγαλύτερος από την εκλογική δύναμη του αυτοτελούς κόμματος που συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων. Για το ζήτημα της συνταγματικότητας της διαφορετικής μεταχείρισης του συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων έναντι των αυτοτελών κομμάτων και τις διατυπωθείσες επ' αυτού σχετικές απόψεις και γνωμοδοτήσεις, βλ. την από 27.10.1990 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Επαναφορά σε ισχύ διατάξεων του π.δ. 152/1985 (ΦΕΚ 55 Α΄), τροποποίηση και συμπλήρωση αυτών, καθώς και τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 265/1989 [ΦΕΚ 126 Α΄] της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (ν. 1907/1990), δημοσιευμένη στο περιοδικό ΤοΣ, 1991, σελ. 34 επ., το υπ' αριθ. 40/30.10.1990 Πρακτικό του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, δημοσιευμένο στο περιοδικό ΤοΣ, 1991, σελ. 39 επ., και την από 21.1.2008 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Τροποποίηση του ν. 3231/2004 (ΦΕΚ 45 Α΄) "Εκλογή Βουλευτών"» (ν. 3636/2008). Βλ. επίσης και Θ. Ξηρό, Οι συνασπισμοί κομμάτων στο νέο εκλογικό σύστημα, ΘΠΔΔ 2008, σελ. 15 επ., καθώς και Γ. Σωτηρέλη, Η αλλαγή του εκλογικού συστήματος ως κριτήριο δημοκρατικής και συνταγματικής αξιοπιστίας, 2015, δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα, www.constitutionalism.gr. Στην πράξη, πάντως, όπως παρατηρείται από εκπρόσωπο της θεωρίας (βλ., Κ. Χρυσόγονο, Συνταγματικό Δίκαιο, 2014, σελ. 434), κατά την ανακήρυξη των συνδυασμών, «το Α΄ Τμήμα του Αρείου Πάγου, χωρίς να κρίνει αντισυνταγματική τη διάκριση μεταξύ αυτοτελών κομμάτων και συνασπισμών, είχε αδρανοποιήσει αντίστοιχη πρόβλεψη της προϊσχύσασας νομοθεσίας, μεταβαπίζοντας συνασπισμούς σε αυτοτελή κόμματα».

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

Επί του άρθρου 1

Α. Όπως σημειώθηκε ανωτέρω (υπό Ι Β), διά του ν. 4406/2016 καταργήθηκε η προνομιούχηση του πρώτου κόμματος. Συγκεκριμένως, με το άρθρο 2 παρ. 1 και 2 ν. 4406/2016 αντικαταστάθηκε η παράγραφος 2 και καταργήθηκαν οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 99 π.δ. 26/2012. Όπως αναφέρεται α-

νωτέρω, οι διατάξεις αυτές ισχύουν, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 54 του Συντάγματος, από τις μεθεπόμενες της ψήφισής του ν. 4406/2016 εθνικές εκλογές, δηλαδή από τις επόμενες της 7ης Ιουλίου 2019 εκλογές, εκτός εάν το υπό ψήφιση νομοσχέδιο ψηφισθεί με πλειοψηφία δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών, οπότε δεν θα τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 4406/2016. Στην αντίθετη περίπτωση (δηλαδή, στην περίπτωση κατά την οποία το υπό ψήφιση νομοσχέδιο δεν λάβει την πλειοψηφία των δύο τρίτων), οι επόμενες εκλογές θα γίνουν κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του ν. 4406/2016, οι οποίες καταργούν τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012. Επομένως, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, το άρθρο 99 του π.δ. 26/2012 θα αριθμεί δύο παραγράφους.

Δεδομένων των ανωτέρω, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερη η αντικατάσταση ολόκληρου του άρθρου 99, αντί της διατύπωσης του άρθρου 1 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου «Οι παράγραφοι 2 έως 4 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012 αντικαθίστανται με παραγράφους, ως εξής».

Β. Στις προτεινόμενες διά του νομοσχεδίου παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012 επιλέγεται η εξής ορολογία:

- «Ο αριθμός των εδρών που κατανέμονται στα κόμματα τα οποία συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος ορίζεται ως εξής» (βλ. προτεινόμενη παράγραφο 2 εδ. α'),

- «(...) το σύνολο των εδρών κατανέμεται μεταξύ των δικαιούμενων εδρών κομμάτων σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 3.» (βλ. προτεινόμενη παράγραφο 2 περ. α)),

- «(...) διακόσιες ογδόντα (280) έδρες κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των δικαιούμενων εδρών κομμάτων» (βλ. προτεινόμενη παράγραφο 2 περ. β))

- «(...) το σύνολο των ψήφων που συγκέντρωσε στην Επικράτεια πολλαπλασιάζεται με τον συνολικό αριθμό των εδρών που κατανέμονται στα κόμματα που δικαιούνται έδρα (...) » (βλ. προτεινόμενη παράγραφο 3 εδ. α').

Συμφώνως προς την παράγραφο 1 του άρθρου 32 του π.δ. 26/2012, «Στις βουλευτικές εκλογές λαμβάνουν μέρος είτε συνδυασμοί υποψηφίων ενός μόνο κόμματος, είτε συνδυασμοί συνασπισμού περισσότερων του ενός συνεργαζόμενων κομμάτων είτε συνασπισμοί ανεξάρτητων υποψηφίων είτε μεμονωμένοι υποψήφιοι». Επομένως, ο όρος «κόμμα» αναφέρεται σε μέρος μόνο του συνόλου των σχηματισμών που λαμβάνουν μέρος στις εκλογές

και, ενδεχομένως, συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών. Εξ αυτού του λόγου, ο νομοθέτης, προκειμένου να αναφερθεί στο σύνολο των σχηματισμών που λαμβάνουν μέρος στις εκλογές και συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών, επιλέγει τον όρο «εκλογικοί σχηματισμοί» (βλ. άρθρο 99 παρ. 1 του π.δ. 26/2012), όρος που απαντά και σε άλλα σημεία του υπό ψήφιση νομοσχεδίου (βλ. τις προτεινόμενες παραγράφους 3 και 5 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012).

Δεδομένων των ανωτέρω, θα μπορούσε να αντικατασταθεί ο όρος κόμματα από τον αποδίδοντα την πραγματικότητα όρο εκλογικοί σχηματισμοί στα ανωτέρω σημεία των προτεινόμενων παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012.

Επίσης, στην παράγραφο 2 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012, η φράση «μεταξύ των δικαιούμενων εδρών κομμάτων» θα μπορούσε, ενδεχομένως, να αντικατασταθεί, για λόγους συνοχής ως προς την ορολογία που χρησιμοποιείται σε άλλες διατάξεις του προεδρικού διατάγματος (βλ. άρθρο 100 παρ. 1, 2, 4 π.δ. 26/2012), από τη φράση «μεταξύ των εκλογικών σχηματισμών που συμμετέχουν στην κατανομή των εδρών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 99»,.

Γ. Με τον εκτελεστικό του άρθρου 51 παρ. 4 του Συντάγματος νόμο 4648/2019, υπό τον τίτλο «Διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων που βρίσκονται εκτός Ελληνικής Επικράτειας και τροποποίηση εκλογικής διαδικασίας», ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται εκτός Επικράτειας. Με το άρθρο 17 του ανωτέρω νόμου προστέθηκε εδάφιο στην παράγραφο 1 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012, ως εξής: «Στον ανωτέρω αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων, καθώς και στον αριθμό των ψηφοδελτίων που έλαβαν οι συνδυασμοί κομμάτων και οι συνδυασμοί συνασπισμών κομμάτων συμπεριλαμβάνονται οι ψήφοι που συγκέντρωσαν αυτοί στα εκλογικά τμήματα εξωτερικού». Επίσης, με την παράγραφο 2 του άρθρου 18 του ανωτέρω νόμου ορίζεται ότι «Στο άθροισμα των ψήφων που έχει λάβει κάθε κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων συμπεριλαμβάνονται για τον υπολογισμό των εδρών που αντιστοιχούν στην Επικράτεια σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012 και τα αποτελέσματα των εκλογικών τμημάτων εξωτερικού».

Υπό το φως των ανωτέρω, καθίσταται αυτονόητο ότι στο νοηματικό περιεχόμενο των φράσεων «αριθμός έγκυρων ψηφοδελτίων στο σύνολο της Επικράτειας» και «σύνολο των ψήφων που συγκέντρωσε στην Επικράτεια» (βλ. παραγράφους 2 α) και β) και 3 του π.δ. 26/2012) συμπεριλαμβάνονται τα έγκυρα ψηφοδέλτια και οι ψήφοι των εκλογικών τμημάτων εξωτερικού.

Δ. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012 έχει τεθεί, ίσως εκ παραδρομής, η φράση «η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου», αντί του ορθού «η διάταξη του στοιχείου β) της παρούσας παραγράφου».

Ε. Στο τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012 ορίζεται ότι «Αν το άθροισμα των ως άνω ακέραιων μερών των πηλίκων υπολείπεται του αριθμού των εδρών που έχει υπολογιστεί από την παράγραφο 2 του παρόντος, τότε παραχωρείται, κατά σειρά, ανά μία έδρα και ως τη συμπλήρωση αυτού του αριθμού στους σχηματισμούς, των οποίων τα πηλίκα εμφανίζουν τα μεγαλύτερα δεκαδικά υπόλοιπα». Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερη η αντικατάσταση της φράσης «που έχει υπολογιστεί από την παράγραφο 2 του παρόντος» από τη φράση «που έχει υπολογισθεί κατά την παράγραφο 2 του παρόντος».

ΣΤ. Με την παράγραφο 5 του άρθρου 99 του π.δ. 26/2012 προβλέπεται η αναπροσαρμογή προς τα πάνω του συνολικού αριθμού εδρών εκλογικών σχηματισμών, σε περίπτωση που αυτοί δικαιούνται περισσότερες έδρες από όσες τους αναλογούν κατά την προτεινόμενη παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου. Στην περίπτωση αυτή «μειώνεται αντίστοιχα ο αριθμός των εδρών που καταλαμβάνει ο πρώτος κατά σειρά σε έγκυρα ψηφοδέλτια εκλογικός σχηματισμός». Ερωτάται αν η ανωτέρω διάταξη εφαρμόζεται και στην περίπτωση κατά την οποία ο πρώτος κατά σειρά σε έγκυρα ψηφοδέλτια εκλογικός σχηματισμός είναι συνασπισμός κομμάτων, στον οποίο, όμως, δεν παραχωρούνται επιπλέον έδρες, δοθέντος ότι ο μέσος όρος της δύναμης των συνεργαζόμενων κομμάτων του συνασπισμού είναι μικρότερος από την εκλογική δύναμη του πρώτου σε έγκυρα ψηφοδέλτια αυτοτελούς κόμματος, συμφώνως προς τα οριζόμενα στις προτεινόμενες παρ. 2 και 4α.

Επίσης, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 99 του π.δ.

26/2012 γίνεται, ίσως εκ παραδρομής, αναφορά στις παραγράφους «2, 3α και 4 του παρόντος άρθρου», αντί του ορθού «3, 4α και 5 του παρόντος άρθρου».

Αθήνα, 22.1.2020

Οι εισηγητές
Δημήτρης Κανελλόπουλος
Προϊστάμενος του Τμήματος Νομικής Υποστήριξης
Νέστωρ Πολίτης
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών